

= Velja po pošti: =

Za celo leto naprej . K 26:-
za pol leta 13:-
za četrto 8:50
za en mesec 2:20
za Nemčijo celiotno 29:-
za ostalo inozemstvo 35:-

= V upravnosti: =

Za celo leto naprej . K 22:40
za pol leta 11:20
za četrto 5:50
za en mesec 1:90
S pošiljanjem na dom stane na mesec 2 K. Posamezne št. 10:-

**Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III.
Rokopis se ne vraca; nepraktirana rima se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74.**

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Inserati:

Enostolpna petitrsta (72 mm):
za enkrat . . . . po 15 v
za dvakrat . . . . > 13 v
za trikrat . . . . > 10 v
za več krat . . . . > 9 v

V reklamah noticaj stane enostolpna garmonirasta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:

Vsak dan, izvenčaj nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6. —
Sprejema narocilno, inserate in reklamacije.
Upravniškega telefona štev. 138.

Današnja številka obsega 6 strani.

Nekaj za naše svobodomiselce.

Liberalno avstrijsko učiteljstvo se je te dni korenito blamiralo. Znano je, da je koroški deželnoborski in državnozborski poslanec liberalec Steinwender v koroškem deželnem zboru predlagal korenito reformo ljudskega šolstva. Ta pametni mož hoče popolnoma v smislu krščansko-socialnega programa 1. da se ljudskošolski pouk začne v poznejši dobi, 2. se skrajša na šest let, 3. nadaljevalno šolstvo temeljito v smislu praktičnih kmečkotrgovskih potreb preosnuje in 4. tudi ljudskošolski pouk v tej smeri reformira. Naši omenjeni liberalni ljudskošolski učitelji pa so v tem videli »atentat na liberalni ljudskošolski zakon«, ki je cvet avstrijskega liberalnega zakonodajstva. Zato je »Deutschösterreichischer Lehrerbund« zoper Steinwenderjev predlog slovesno protestiral, toda liberalni koroški deželnii zbor je Steinwenderjeve reformne predloge sprejal v obliki rezolucij na vlado. In zdaj padajo udarci po liberalnih učiteljskih buticah. V »Tagesposti«, kateri nihče ne more odrekati liberalizma, se znani nemški pedagog dr. Kleinpeter toplo zavzema za Steinwenderjevo reformo in o današnji liberalni ljudski šoli dobesedno pravi: »Vpliv ljudske šole na poznejše življenje je kaj majhen. Saj se je narančnost potom eksperimentov dokazalo, da znanje, pridobljeno tekomp osmih let na ljudski šoli, v par letih brez sledu izgine. Z znanostjo in vednostmi lepo patinirane trinajstletne otroške glave se pri reviziji v 16. letu pokažejo kot prazni bakreni piskri.« In zakaj? Ker se naša ljudska šola prezgodaj začne, ker nima stika z življenjem, ne pozna pametne delitve in se ne ozira na individualiteto otrok.

Glavni krivec pa je — tako poudarja Kleinpeter v soglasju z vsemi modernimi pedagogi — naš liberalni ljudskošolski zakon. Ta državni zakon, ki ga naši liberalci slave kot višek liberalne avstrijske zakonodaje v zakonodatni dobi, imenuje Kleinpeter »odločno nazadnjašk« celo v primeri s šolo, kakršna je bila pred konkordatom, oziroma v dneh konkordata! Torej »klerikalna« šola naprednejša od današnje! Zakaj v tej šoli so učili saj nekaj poljedelske stroke, kar je liberalna šola odpravila. Liberalni

ljudskošolski učitelji so hoteli posmetati v vzgoji otrok klasično gimnazijo (ki je pa tudi v mnogem oziru slab), zanemarili so pa v duhu liberalnega zakona praktično in etično vzgojo.

Kljub temu pa, da so zadnje čase veljavni pedagogi spoznali, kje tiči glavno zlo, se liberalni učitelji še danes s prav fanatično vnemo potegujejo za ta zakon in vsak reformni poizkus, kadar n. pr. zdaj Steinwenderjev, jih spravi ob pamet. Dobro jim pravi dr. Kleinpeter: »Specifičen stanovski greh učiteljstva je, da se smatra za nezmotljivo in vsako reč razsodi prenaglo kar ex cathedra.«

Tako odlični neklerikalni pedagog, naši ljubi liberalni učitelji pa slavijo svojo ljudsko šolo kot nekakega malika, pred katerim mora vsak človek na trebuhi ležati. So pač zelo za časom naši »svobodomiselnii« učitelji!

Te dni pa se je še nekemu drugemu liberalnemu velmožu zgodila velika nesreča, njega ekselenci gospodu Haecklu, ki ga zlasti naši profesorji na Hribarjevem liceju imajo za drugega boga. V Nemčiji obstojata »Kepplerbund«, to je društvo vernih katoliških in protestantovskih naravoslovcev, in »Monistenbund«, ki obstoji iz Haecklova častilcev. Te dni ste obe ti društvi v svrhu poravnave medsebojnih diferenc v interesu znanstva zborovali skupaj v »Germaniahaus« v Berlinu. Predsednik »Kepplerbunda« dr. Sachs iz Charlottenburga je najprej slovesno protestiral zoper to, da je Haeckel imenoval »Kepplerbund« »četolažnjivcev«. Nato se vzdigne dr. Jüngst, dozdaj najgorečejši pristaš Haeckla, in dobesedno izjavlja:

»To zborovanje je zame zato pomljivo, ker sem čital, da je Haeckel med novimi težkimi razdaljenji, ki jih je naperil na adreso svojih obtoževalcev iz »Kepplerbunda«, sam priznal, kar je dozdaj trdovratno tajil, da je faktično učinil mnogo falzifikacij, pa v svojo obrambo vedel le to navesti, da tudi drugi falzifikujejo, da dokažejo svoje trditve. Takšen je torej človek, ki je pod plaščem znanosti pobijal vero v vseh njenih oblikah, dočim je on od nas zahteval vero v stvari, ki si jih je sam izmisli! S svojimi falzifikacijami je Haeckel proti svoji volji največ dopriniesel k povzdiši verskega čustva v Nemčiji.«

Predsednik »Monistenbunda« nato v svojem govoru ni niti z eno besedo branil Haeckla, predsednik »Kepplerbunda«, dr. Sachs, pa je izjavil, ne da bi mu le eden ugovarjal, da je »jenski

kor pravi sirotinski varihi, to se pravi, da pod njih »varstvom« sirote trpe, to sem že drugod omenil (v »Cerkv. Glasbeniku« leta 1909).

Sicer se umetnim načinom poskuša staro stavbarstvo, staro nošo ohraniti in če bi se n. pr. posrečilo, ljudi pregoriti, da bi možaki vsaj za praznike nosili irhaste hlače, čevlje z vuhili, tiste krasne rožaste telovnike s srebrnimi gumbi našite, za vratom pa svileno ruto, pretkanzo z zlatimi nitkami: bi je ne bilo lepše noše! Je ni uniforme, ki bi se mogla prida lepša imenovati!

Ali pa ko bi se naše ženske vsaj za praznike in slovesnosti zoper poprijele krasnih peč, za vratom pisane svilene rute pripete z Marije Terezije tolarmem kot broško, široke rokavce, z zlatom pretkan modrc, srebrni ali posrebreni sklepanek s svileno pentijo, ali za navadne nedelje mesto peče lepo vezeno belo ruto iz tančice: nobena kraljica nima lepšega kroja!

Toda to vse so — se zdi — le prazne misli in neizpolnive želje, ampak dobra ilustracija za trditev, da se pri nas inteligenco in za njo ljudstvo v vseh rečeh siloma in z vročinsko nestrnostjo drvi za slabo, pogosto neokusno, deloma naravnost grdo, včasih

falzifikator mrtev za vsakega pošte-nega človeka.«

Naši učeni »monisti« pa so seveda vsakega, ki ni verjel v veleučenost in poštenost Haeckla, označili za popolnega idiota.

Dalmatinske vesti.

Iz Dalmacije nam piše prijatelj: Topot je bilo, hvala Bogu, zasedanje našega deželnega zbora izredno plodno in delavno; kar se je zadnjič vsled opravičene pravaške obstrukcije zamudilo, to se je sedaj popravilo. Treba pa je povdorjati, da je ves čas dominirala pravaška manjšina in vzdrževala delovanje deželnega zbora na višini. Hrvatska stranka je v svoji moći in svojem ugledu zelo padla tudi na zgoraj in bi bila deželna vlada moralna izpreči, ako bi bila manjšina nadaljevala z obstrukcijo. Hrvatska stranka si je sama izpodkopala tla zlasti s kooperiranjem z liberalci, vsled česar so stopili iz njenih vrst skoro vsi duhovniki. Sploh je zlasti zadnji čas imela stranka v svojem vzajemnem delu z vlado same velike neuspehe: Afera Dvornik, Jović, Vojnović, obstrukcija itd., itd. — vse to so pljuske v obraz narodne stranke in dalmatinske vlade. Zdi se, da se je na višjih mestih polagoma le začelo daniti da dosedanja srbofilni kurs ne vede v pravo smer; prav je imel pravaški zastopnik dr. Drinković, ki je srbske težnje v saboru razkrinkal kadar centrifugalne in opozarjal na nevarnosti, ki prete deželi, ako vlada svoje politike ne spremeni in je ne osloni na edino preizkušeni hrvaški pravaški patriocični živelj. Z eno besedo: vlada in njene stranke hirajo in slabe, ker nimajo trdnega temelja, ker so zidale na pesek, pravaštvu pa, ki se je zasidralo v varnem pristanu krščanskih načel, veselo dviga svojo zastavo in z mladimi, čilimi močmi hiti na delo v veleni zavesti gotove zmage. V njenem taboru je duhovščina, njena armada je ljudstvo, njen up in njen zanos je mladina, zlasti ona, ki se zbirajo v društvih »Pavlinović«, »Domagoj« in »Hrvatska«. Dejstvo je, da je Stranka prava stopila v novo mogočno življenje tedaj, ko je svoj program postavila na krščansko stališče.

Troe novih listov dobimo v Dalmaciji, kakor sem poizvedel na najzanesljivejšem mestu. Nasproti demokrati »Pučki Slobodi« izide 15. decembra »Pučki list«, ki ga bo najbrže urejaval don Franjo Ivanišević. »Hrvatska Država« je ime novemu pravaškemu glasilu, ki izide te dni in ki ga bo ure-

jevala izvrstna in preizkušena mlada moč. Oba lista bosta izhajala v Splitu. Narodnjaki pa si za čas bližajočih se občinskih volitev tudi ustanovali svoj dnevnik v Splitu ter se sploh z vse paro pripravljajo na boj za prevlast v občinah. V Dalmaciji se torej gibljemo

ČEŠKO-NEMŠKA POGAJANJA.

Danes se pogajanja med Čehi in Nemci zopet nadaljujejo. Ta pogajanja, ki merijo na to, da bi konečno enkrat mir zavladal na Češkem, se vlečejo brez konca in kraja. Zadnji čas se je mislilo, da bo na Češkem vendarle prišlo do sprave. Toda zadnji čas je že začel v radikalnih listih pihati ostre veter in napetost med zastopniki obeh narodov je zmerom večja. Članom narodnopolitične komisije se že nanguje po listih, da naj iz nje izstopijo in tudi svoje mandate odlože, češ, da nji prebivalstvo z njimi več zadovoljno. Na obeh straneh se pojavljajo tudi glasovi, da je treba dosedanje sklep, katere je dosedaj komisija čeških in nemških poslancev sprejela, zopet revidirati. Dunajska vlada pa zopet pritiska, da naj se gospodje požurijo, ker sklicanje državnega zbora bo kmalu pred vratmi. Skratka, upanja, da bo na Češkem prišlo do sprave, je silno malo.

SHOD ČEŠKIH SOCIALNIH DEMOKRATOV V PRAGI.

Te dni se vrši v Pragi kongres čeških socialno-demokratskih delavskih organizacij. Sklenilo se je, da se proglaši na dan pred sklicanjem državnega zbora generalni štrajk vsega delavstva kot demonstracija proti draginji, ako tudi druge narodnosti temu sklepnu pritrdijo. Izvolila se je tudi posebna komisija, ki naj posreduje, da bo izvreščevalni odbor češke politične socialne demokracije izdal nemško pisani list, ki naj zagovarja stališče češke strokovne organizacije nasproti dunajski centrali.

PRETEP V SRBSKI SKUPŠČINI.

Včeraj je prišlo v srbski skupščini do kravatalov. Kmetski poslanec Dragović je stavil neko vprašanje na trgovinskega ministra, pri katerem mu je nacionalist Agatanović nekaj ugovarjal. Nastal je preprič, pri katerem sta se začela oba poslanca zmerjati; med poslanci je nastal velik preprič, med katerim je Agatanović svojega nasprotnika Dragovića okloputal. Poslanca stanovali za stole prijela, da se bosta začela obdelavati, nakar so pristopili na vovoči poslanci in oba nasprotnika razločili. Seja je bila prekinjena toliko časa, da se je vihar polegal.

LISTEK.

Nagrobní spomeniki in domaća umetnost.

(Konec.)

Meni se zdi, da nam je — kakor v nagrobní umetnosti — »moda« sploh v umetnosti vso samotvorno moč vzela. Današnjim našim stavbenikom, kiparjem, slikarjem, kamnosekom in sploh umetnikom in obrtnikom, ki so se sliši drugam učiti, je tuji blešk »oči vzel«, da so domače izdelke brez pogojno zavrgli in se v tujini s tujim duhom prepojili in le prerado tudi z napuhom.

Po njih delih, zgledih in besedah poučeno ljudstvo je z njimi vred presepljeno hitelo zametati to, kar je bilo njegovega in mesta tega si prilaščati lujo »modo«. In konec je: umetniško siromaštvo. Odtod — se zdi — je nastalo tudi umetniško sirotinsko varstvo: razne takozvane korporacije za varstvo umetniških spominkov, da nam še tega moda ne požre, kar nam ni doslej. Da tudi ti umetniški sirotinski varihi pogosto tako postopajo, ka-

skoro gnusno modo, pri tem pa svojo last proč meče in v blato tepta.

Marsikje je v tem oziru veliko boljše! V Rimu n. pr. je — da se zoper vrnemo na pokopališče — zmagala stara tradicija. Piramid komaj kaj najdeš, pa te, kar jih je, so po svoji obliki lepe in stoje na kraju, da imajo kaj pomena; tudi se v veliko slučajih prav krščansko zavrsujejo v lep križ. Nočem omenjati dragocenih spomenikov, manjša dela so za nas zanimiva, zakaj takuj Italijane lahko posnemamo. Tu se vidijo vedno nove oblike in dasi so domala vsi nagrobeni spomeniki renesanski, vendar dveh enakih izlepa ne najdeš. In tudi v najnovejšem času producira italijanska pokopališka umetnost v majhnih delih veliko originalnega in lepega, da človeku oko z veseljem na njih počiva. Tudi ograje: širje preprosto profilirani drugovi v kamenitih stebreh se kaj ugodno razlikujejo od naših ograj: visokih, vlijitih, da se mora že iz daleka videti, da sta stvar nekaj »velja«, če že ležejo že samo po kilah računamo.

Prav tako dobro je, da ni treba gledati slabih slik rajnikov na vsakem spominiku, ki jih tudi na Kranjskem moda na pokopališče tišči. Tukaj, če so slike, so res slike, ali olinate na ploč-

vini, ali reliefi iz belega marmorja, ali tudi večkrat živahní mozaiki. Semterje, — če človek zelo išče — se opazi tudi kaka po fotografiji izvršena slika na porcelanu, kakršnih je v Ljubljani n. pr. nebroj — ki pa seveda prav tako neumetniško, neokusno in slabo učinkuje kakor tam gori. Vendar jo pa težko najdeš!

Da se v novejšem času še vedno veliko večjih spominikov postavlja, zda se v enomer mnogo lepih na prostem stoječih nagrobnih kapelic, ki so večkrat z izredno požrtvovalnostjo okrašene z lepimi kipi, freskami, mozaiki itd. (Rimljani v svojih nagrobnih spominikih splošno kažejo veliko ljubezen in požrtvovalnost do svojih rajnikov), o tem naj molčim. Samo eno željo naj se izrazim: naj bi naša duhovščina in sploh izobraženstvo vplivalo, da se ta zavojeni del naše umetnosti zoper spelje na pravo pot. Saj prav čeden, umetniško nekaj vreden spominik nič več ne stane, nego grmada dragega marmorja. Morda bo res nekoliko manjši v dimenzijah, pa tem večji po umetnosti. Saj se umetnost ne meri po velikosti, ampak vrednosti duha, ki je umotvor v njem zamišljen in po izvršitvi tej misli primerni. Par spominikov je tudi na novem pokopališču v

DEMISIJA FRANCOSKEGA MINISTRSTVA.

Včeraj je sklical ministrski predsednik Briand ministrski svet, med katerim je delavski minister Viviani nazzanil svoj izstop iz ministrstva. V sedanjem ministrstvu so bili dosedaj zastopani trije socialistično nadahnjeni ministri: Briand, potem železniški minister Millerand in delavski minister Viviani. Znano je, da je ministrstvo zadnji železniški štrajk s silo potlačilo in da je parlament to postopanje odbril s tem, da je izrekel Briandu, ministrskemu predsedniku, zaupanje. Zanimivo je, da je Briand tisti, ki je kot bivši socialistični voditelj prvi sprožil misel o generalnih štrajkih, ravno v svojem zadnjem govoru prvi v parlamentu generalni štrajk označil kot nasilstvo in javnemu blagru nevarno sredstvo. Delavski minister kot zastopnik delavskih teženj je moral seveda po zadnji Briandovi zaupnici svoj ministrski sedež zapustiti; nakar je podalo celo ministrstvo svojo demisijo v roke Fallieres-u, predsedniku francoske republike. Razun delavskega je demisioniral tudi poljedelski minister Ruam. Fallieres je zopet pooblastil Brianda z rekonstrukcijo ministrstva.

Gospodarsko delo kranjskega deželnega zbora.

Ceste.

Uvrstita se med okrajne ceste: 1. Občinska cesta Trebelno - Češnjice-Statenberg v cestnem okraju Mokronog. — 2. Občinska cesta iz vasi Poljanje do meje okraja Trebnje v cestnem okraju Novo mesto. (Poročevalec Košak.)

Prošnja podobčine Srednja vas, se odstopi deželnemu odboru, kateremu se naroči, da izvrši vse poizvedbe in stopi v dogovor zaradi uvrstitev s cestno-okrajnim odborom v Kranju in nam o tej stvari stavi v prihodnjem zasedanju primerne predloge. (Poročevalec Jaklič.)

1. Zakonski načrt za preložitev okr. ceste Dolac - Vidošči in zakonski načrt za preložitev okrajne ceste Metlik-Drašči in Dolac - Drašči se odobrila. — 2. Deželnemu odboru se naroča, da izposluje obema zakonskima načrtoma Najvišje potrjenje. (Poročevalec Jaklič.)

V občinah Vinica in Adlešiči Ižeča, 16 km dolga, od Vinice čez Zilje in Preloko na Adlešiče držeca občinska cesta uvrsti se v kategorijo okrajnih cest. (Poročevalec Jaklič.)

Izločitev fare Svibno iz sedanje občine Sv. Križ in ustanovitev samostojne občine Svibno.

Ustavni odsek predlaga: Preko prošnje faranov iz Svibnja za izločitev fare Svibno iz sedanje občine Sv. Križ in ustanovitev samostojne občine Svibno se preide na dnevni red. (Poročevalec dr. Pegan.)

Prošnja občinskega odbora v Št. Jurju pri Kranju, da se podobčina Velesovo odcepi od občine Št. Jur in ustanovi samostojna občina Velesovo

se odkaže deželnemu odboru z naročilom, da vrši poizvedbe o potrebi in umestnosti zaprošene delitve in o tem poroča deželnemu zboru v prihodnjem zasedanju. (Poročevalec dr. Pegan.)

Prošnja M. Gostiša za priznanje odškodnine za naknadna dela pri preložitvi ceste Hotavlje - Žiri v znesku 3029 K 79 vin. se odkloni. (Poročevalec Krek.)

Ljubljani prav lepih in to morda bolj med manjšimi nego večjimi. Tudi po par drugih pokopališčih na Kranjskem je slovenska sodobna umetnost ustvarila par prav lepih skoroda vzornih, seveda izoliranih del; žal, da jih je premalo in še bolj žal zato, ker gre »moda« preko teh del »na dnevni red« stebrov in piramid in drugih neokusnosti.

Zato pravim: naj se zberi tipi dobre, umetniških nagrobnih spominikov iz starejše in zlasti, čeprav redko sejani, iz novejše dobe in naj se priobčijo v izpodbudo in posnemanje mojstrjem kamnosekom, ki si sami ne znajo pomagati in naj se priobčijo morda v našem dičnem »Dom in Svetu«; dobro bi služile tudi publikacije nemškega »društva za krščansko umetnost«, ki ima tudi na polju pokopališke umetnosti marsikak napredek pokazati. Tako bi se utegnila počasi slaba moda izpodriniti in zopet bi domači duh zavel po naših poljanah.

Končam z iskreno željo, da bi se tudi na Slovenskem zgodilo to, kar je pred par meseci storil neki mestni svet na Nemškem, ki je sploh vsako piramido — če je moda še tako huda — na pokopališču brezpogojo prepoval!

P. Otokarju Alešu
se dovoli vsakoletna penzija 600 K. (Poročevalec grof Margheri.)

Naprava regulačnega načrta za mesto Idrija.

Prošnji županstva v Idriji, da bi dežela pokrila stroške za napravo regulačnega načrta za mesto Idrija, ki hoče v ta namen prispevati le 2000 K, se ne more ugoditi, ker je naprava taka načrta v prvi vrsti občinska zadeva in delo geometra ter stroški regulačnega načrta, ki bi ga izdelal zasebni inženir, natančno niso znani. (Poročevalec dr. Žitnik.)

Prošnja krajevnega odbora c. kr. pletarske šole v Radovljici za podporo se odstopa deželnemu odboru glede na postavko VIII. 4. 3. dež. proračuna v primerno rešitev. (Poročevalec Krek.)

Prošnja županstva občine Črnivrh nad Polhovim gradcem za cesto Sv. Katarina — Črnivrh

se zavrne, ker ima občina Črnivrh že dobro okrajno cesto mimo Polhovega grada na Ljubljano in bi naprošeno podaljšanje do Sv. Katarine v dolino Božno bilo manjšega pomena in bi radi strme lege gradnja bila silno draga. (Poročevalec Hladnik.)

Prošnja bivšega paznika Ljubiča, naj se mu dá deželno službo, se odkloni. (Poročevalec grof Margheri.)

Peticija »Društva kranjskih deželnih računskih uradnikov« v Ljubljani se na predlog dr. Šusteršča vrne deželnemu odboru. (Poročevalec Jarc.)

Prošnja usmiljenih bratov v Kandiji.

(Poročevalec dr. Lampe.)

Vsled razširjanja bolnice usmiljenih bratov v Kandiji je konventu narašlo toliko stroškov, da je sedaj primoran v pokritje še ne plačanih zgradbenih stroškov najeti posojilo 50.000 K. Da se izogne predstojništvo konventa stroškom za vknjižbo tega posojila na bolnico, prosi, da dežela Kranjska prevzame jamstvo za posojilo. Deželni odbor priporoča z ozirom na občekorisanenam bolnice, da se navedeni prošnji ugodijo ter predlaga: Visoki deželni zbor izvoli skleniti: Deželni odbor se pooblašča, da sme v ime dežele Kranjske prevzeti jamstvo za posojilo v znesku 50.000 K, katero bo najelo predstojništvo konventa usmiljenih bratov v Kandiji v pokritje stroškov za razširjenje bolnice. Dolg mora biti vrnjen najpozneje v petih letih, sicer se sme dežela zavarovati na bolnici.

Predlog odseka se sprejme z vsemi glasovi zbornice.

Razne prošnje vpokojenih učiteljev in vdov.

(Poročevalec grof Margheri.)

Prošnje učiteljev K. Gašperin, J. Gantar in G. Grossmann se, v kolikor se tičejo priznanja 6. službeno-starostne doklade, odklonijo. Ostale prošnje se izročajo deželnemu odboru s pooblastilom, da sme v ozira vrednih slučajih dovoljevati za gotovo dobo ali pa za enkratno podporo miloščine v najvišjem znesku do 200 K.

Zdravniške zadeve.

Prosektorju v deželni bolnici dr. Janezu Plečniku se prizna pravica do petih petletnic po 500 K, in sicer od onega časa naprej, ko je vstopil v službo deželne bolnice. Služba lekarnej v deželni bolnici se definitivno sistemizira s prejemki VI. plačilnega razreda. Adjutum za sekundarije se na ta način določa, da znaša v prvem službenem letu sekundarija 2000 K, v drugem 2400 K in v tretjem 2800 K. Deželni odbor se pooblašča, da sme nastaviti sčasoma sekundarije preko sedaj sistemiziranega števila, kolikor bo to mogoče v okviru sedaj dovoljenega kredita. Deželni odbor se pooblašča, da sme one uslužbence v deželni bolnici, ki izkažejo višjo strokovno usposobljenost, uvrstiti v kategorijo poduradnikov. (Poročevalec Mandelj.)

Zakonska novela glede zdravstvene službe v občinah.

(Poročevalec Mandelj.)

Deželni odbor predlaga zakonski načrt, katerega motivira tako: V seji dne 28. januarja 1910 je odstopil deželni zbor tri prošnje proste organizacije okrožnih zdravnikov na Kranjskem deželnemu odboru v proučevanje in poročanje. Okrožni zdravniki prosijo za povišanje pokojnin vdovam in vzgojnini sirotom, dalje za primerno uredbo odškodnin pri službenih potovanjih in za zvišanje dnevščine povodanjem cepljenja koz. Deželni odbor misli, da je upravičeno, če se primerno upoštevate prošnji glede povišanja vdovskih pokojnin in vzgojin za sirote, kadar tudi glede nove uredbe odškodnin pri službenih potovanjih. Zato predlaga deželnemu zboru načrt zakona, v katerem sta ti prošnji upošteeti, vendar tako, da se obenem zviša prispevek,

katerega morajo plačevati okrožni zdravniki za pokojninske namene. V zadevi zvišanja dnevščine povodanjem cepljenja koz je deželni odbor mnenja, da je treba predvsem počakati uspeh obravnav z vladno glede prevzetja tozadne stroškov na državni zaklad.

Predlaga se: Visoki deželni zbor izvoli predloženemu načrtu zakona ustavno pritrdirti.

Zakon ki obsega 12 § se sprejme.

Sistemiziranje adjunktskega mesta v Rudolfinu.

(Poročevalec Ptovše.)

V deželnem muzeju se sistemizira stalna služba adjunkta s temeljno plačjo letnih 2800 K ter z aktivitetno doklado letnih 840 kron, ki odgovarja VI. plačilnemu razredu deželnih uradnikov. Poleg tega je s to službo združena pravica do petih petletnic, in sicer prvi dve v letnem znesku po 500 K, ostale tri pa v letnem znesku po 800 K. Kadar dosežejo prejemki plačjo V., oziroma IV. plačilnega razreda deželnih uradnikov, je nakazati tudi višjo s templačilnima razredoma združeno aktivitetno doklado.

Prošnje

Prošnja učitelja F. Kauckyja za priznanje službene dobe pri steklarski šoli se izroči deželnemu odboru, da po poizvedbah primerno ukrene. (Poročevalec grof Margheri.)

Prošnja »Mlekarske zvez« za brezobrestno posojilo se odstopa v rešitev deželnemu odboru, ki naj po konečni odreditvi in ureditvi vztrajnega nadzorovanja te zadruge in sodelovanja po deželnem mlekarskem nadzorniku podeli tej »Zvez« potreblno brezobrestno posojilo za dobo petih let. Obenem se naroča deželnemu odboru, da izposluje pri c. kr. kmetijskem ministrstvu primerno državno podporo k ustanovitvi osrednje prodajalnice te »Zvez« v Trstu. (Poročevalec Povše.)

PORUGALSKA REPUBLIKA.

Po poročilu »Agence Havas« je ministrski svet potrdil dekret, s katerim se škofu v Beji plača ustavi in ga pred državno sodiščem postavi, če, da je brez pooblastitve svojo škofijo zapustil. — Škof je namreč takoj pri izbruhu revolucije z velikimi težavami na Španško ubežal in marsikaj odkril, kar ni portugalskim republikancem v posebno čast steti. Škof Vasco Cellos je eden izmed najbolj nadarjenih in agilnih cerkvenih dostojanstvenikov; svojo škofijo je v štirih letih izbrorno organiziral in z raznimi društvimi prepletel. S tem si je seveda nakopal srd in jezo vseh cerkvenih sovražnikov, ki jim gre pšenica takrat najbolj v klasje, kadar nima katolicizem nobenega vpliva v javnosti. Že pred revolucijo so škofu grozili, tako da ni bil več življenga varen in je za časa revolucije natihoma ubežal. Nad vse zanimivo in smešno je to republikansko početje. Na eni strani podi redove iz dežele in njih povratek kaznuje, škofa pa, ki jim je ravno tako neljub, kakor redovi, nasprotno zato kaznuje, ker je deželo zapustil. Na eni strani papeža ignorira in zametuje vsako religijo, na drugi strani pa tirja da škof na svojem mestu ostane.

Uspehi revolucije.

Iz Lizbone se poroča v angleških listih, da je cenzura na Portugalskem vsak dan ostrejša. Poročati se more po portugalskih brzjavnih zvezah le, kar je všeč novi vlad in njenim pristašem. V deželi doslej še ni miru. Pred revolucionarji niso v nevarnosti le samostanska posestva, temveč tudi zasebna last drugih posestnikov. Vsled sklepa vlad, da se odtegnejo vse pokojnine, ki so jih mnogi uživali pod prejšnjo vladjo, bo 50.000 ljudi na Portugalskem brez dohodkov.

Jezuiti.

Vesti, da se hočejo portugalski jezuiti naseliti v Avstriji, so popolnoma izmišljene. Na Portugalskem je bilo vseh jezuitov okoli 300, med temi pa je bilo le 117 duhovnikov. Večina teh pa je še danes ujetih. Nekaj jezuitov je res pobegnilo, a v Brazilijo in afriške misijone. V redu nihče ne misli, da bi se naselili bodisi v Avstriji, bodisi v Ogrski, in vsa tozadna poročila so samo liberalne hujškaške vesti.

REPUBLIČANI NA GRŠKEM IN NA SPANSKEM.

Svobodomislici so naglašali, da sledi portugalski revoluciji graška, pozneje Španška, končno pa Italija. Na Grškem so že pričeli z agitacijo za republiko. Razpust zbornice je poostrijel položaj. Za velikogrško republiko je v nedeljo napovedanih sto shodov. Vlada dela na to, da prepreči nemire, a se ne more zanašati na armado in na mornarico. Akarnijski in lokanski kmetje hočejo napasti Atene. Starejši častniki in podčastniki so zvesti Venizelosu, mlajši častniki so pa republičani. Venizelos namerava proglašiti v Atenah oblegovalno stanje. — V španski zbornici je pa naznani Canalejas, da ima vladu v rokah dokaze o protimonarhični in protivojaški socialistični agitaciji. Po vojašnicah so se razdeljevali letaki, ki pozivajo vojake, naj pomore kralju zveste častnike. Zato je ukazal zapreti več agitatorjev, ki jih bo sodilo vojno sodišče.

RUSKO-BOLGARSKA VOJNA KONVENCIJA.

Rusija je sklenila z Bolgarsko tajno vojno konvencijo, s katero se paralizuje tajni türško-rumunski vojni dogovor. Ruske čete bi v slučaju vojske imele prost prehod preko Bolgarske, katere pristanišča bi varovala pred napadi tujih brodovij ruska černomorska vojna mornarica.

LAHI IN NAŠI DREADNOUGHTI.

Vojaški list »Preparazione« v Rimu objavlja daljši članek, v katerem se peča z zgradbo avstrijskih dreadnoughtov. Trdi, da bomo Avstriji zgradili deset dreadnoughtov. List trdi, da se ladje grade proti Italiji, češ, da Avstrija ne more rabiti teh velikih modernih morskih železnih trdnjav niti v slučaju vojske z Rusijo ali Srbijo in tudi ne v slučaju kake vstaje v Bosni. — »Preparazione« je naivna ali zlobna. Najbrže hočejo laški šarmaherji zopet enkrat nahajskati Lahe proti Avstriji. Dreadnoughte žal rabimo in jih gradimo zato, ker si moramo obdržati sovlasto v Jadranskem morju in tudi zato, da če bodo Lahi imeli prevelike skomine z ozirom na Trst in južne Tirolo, jim preskrbimo drugi Vis.

TURKI IN ČRNOGORCI.

Z ozirom na boje ob turško-črnomorskem meji je Turčija protestirala v Cetinjah in sklenila pomnožiti svoje posadke ob črnomorski meji.

Slovensko gledališče.

Ij »Mlinar in njegova hči«. Tako nabito polne hiše kot sinoči že dolgo ne pomnim. V ložah so sedeli ljudje kar stisnjeni. Kakih 300 ljudi je moralno oditi, ker ni bilo več prostora. Sinočni posetniki niso bili navadni obrazni, ki hodijo vedno v gledališče; videli smo ljudi, ki najbrž celo leto ne bodo prišli več. Bilo je priprosto ljudstvo. Naši igrači so si pa mislili dvoje; prvič igraje stara in slaba, drugič so iz nižjih slojev, zato le igrajmo, kakor že bo, samo da se preigramo do konca. Igralo se

smrti so bili kluci za odrom naravnost neprekosljivi. Po vseh vaseh cele Kranjske bi moral hoditi tisti, ki bi hotel videti tako vzorno predstavo »Mlinarja in njegove hčere«, kot smo jo z grozo, strahom doživeli sinoči mi v delnem gledališču v Ljubljani. »Zajudstvo in otrok je itak vse dobro«, se nam bo reklo; mi pa pristavimo še: in za ruin umetniškega renomeja slovenskega gledališča!

d. d.

Dnevne novice.

+ Radi »slovenskega narodno-gospodarskega shoda« v Ljubljani, pri katerem so nosili zvonec naši liberalci, nas je »Narod« psoval, ker se ga nismo udeležili in ker smo povedali o njem resnico. Sedaj poroča strokovna »Češka společnost narodno hospodarska« v Pragi o tem shodu med drugim to le: »Blešeča etiketa ljubljanskega shoda je bila zgolj slepilo. Shod ni bil slovenski in tudi ne narodno-gospodarski.

Imel je značaj naših domačih, brez vsakega cilja sklicanih trgovskih shodov. Sadov ne prinese nobenih razen morda slabe vesti prirediteljem, ki so shod z veliko nonšalanco in malomarnostjo pripravili in odpravili. Mi bomo veseli, ako prireditev stvari vobče ne škodi. Naravnost komično je, da se skuša uspešno rešiti problem slovenske vzajemnosti brez Sovanov, prav tako smešni pa so tudi načrti tega shoda o narodno-gospodarski koncentraciji slovanstva. Shod bi imel smisel in pomen, ako bi se bili sestali v resnici zastopniki gospodarskih korporacij posamnih narodov slovenskih v Avstriji, ki bi bili prosti vsakih ambicij in ki bi se dejansko posvetovali o vseh svojih potrebah. Na takih posvetovanjih bi se našla pota, po katerih bi bilo možno priti do zbljanja in edinstva. Vprašanje trgovske organizacije, če bi se o njem mislilo tudi resneje ni jedro slovenske narodno-gospodarske vzajemnosti. Na ideji novoslovanstva in slovenske vzajemnosti so jeli delovati ne-poklicani, to je treba preprečiti. Prvi slovenski shod narodno-gospodarski 1. 1910. v Ljubljani je že zapadel pozabnosti. Končno pravi poročilo, »da se kaj takšnega ne sme ponavljati nikdar več.« To je pač hud poper za — Hribarja. Značilno je, da to češko sodbo ponatiskuje tudi »Slovenski Narod«. Tako tudi »Narod«, če tudi pozno, sam prizna, da je »Slovenec« imel prav. Drugič naj se »Narod« prej spameruje, ker če ga pamet tako pozno sreča in mora tako pozno priznavati, da je »Slovenčeve« mnenje bilo pravilno, je zanj velika blamža.

+ Umski nivo naših liberalnih učiteljev prav jasno odseva iz glasila, ki ga pišejo za mladino, iz »Naše božičnosti«. V tem listu piše neki A. Sič o čarovnicah in pripoveduje različne coprniške storije. Čeprav nam je neumljivo, kakšnega vzgojnega pomena naj bi bilo opisovanje coprništva in tortur za širinajstletno mladino, bi ne imeli nič proti temu, ako bi mož ne bil spisan svojega gnujsnega zmazka na podlagi knjižur, ki jih je najbrže nakupil pri starinarjih za vodo v Ljubljani. Sicer pa ga samega ni sram povedati, da se je posluževal za vir Kurta Müllerja (»Hexenaberglaube«), priznanega mazača in ignoranta, ki ga noben znanstvenik niti ne omenja. Naravnost sramotno pa je za vsakega količkaj izobraženega človeka, če piše o »čarovniški buli« Inocencija VIII., ko je nepristranska zgodovinska veda jasno dognala, kaj je na tej reči. Sič ne bi bil Sič in ne bi bil liberalen učitelj, če ne bi pogreval laži o inkvizitorjih in cerkvi podtkal zlorabo te oblasti. Sič seveda ne ve, da so ravno papeži bili najbolj zoper coprniško blodnjo epidemijo, ki je bila prava ljudska duševna bolezna in da v Rimu samem ni bila nikoli sežgana nobena coprnica, kakor se ondi tudi niso nikoli preganjali Judi, ampak uživali varstvo papežev samih. Liberalni učitelj ne ve, da je coprniško praznoverje šele takrat izbruhnilo z vso silo na dan, ko se je pojavilo luteranstvo in luteranci so bili, ki so največ coprnic sežgali, kakor je nedavno dokazal sloveči zgodovinar Paulus. Bili so papeži s posebnimi odloki in bil je jezuit Friderik Spee, ki je zoper to v zmislu cerkvene oblasti energično nastopil. Kar Sič piše o načinu sodnijskih procesov inkvizicije in uporabljanju torture je ž zdavnej ovržena laž protestantovskih potvarjevalcev zgodovine. Liberalnemu učitelju seveda ni zameriti, če ne pozna najmodernejših raziskavanj v tem oziru, n. pr. nekatoličana Američana Lea ali tozadneva protestantska francoska dela ali pa delo Pastorja in pravkar izšlo zgodovinske študije Görresove družbe renesanci in inkviziciji v Italiji. Res tajdični čas je bil, da je c. kr. deželn

solski svet prepovedal šolski mladini, da bi se hodila izobraževat v sokolska društva, koder so jo učili take »vede« liberalni učitelji!

+ **Zoper mariansko kongregacijo** na gimnaziji v Kočevju grdo hujskajo »Deutsche Hochschulstimmen« in za njio drugi nemškonacionalni listi ter pozivljajo ravnatelja in profesore, da zoper to nastopijo. Marianske kongregacije niso nikakršna društva v zmislu tistih, ki so dijakom iz političnih ozirov prepovedana: zbiranje v nabožne namene nima oblast tudi dijakom ne zabraniti. Sicer obstajajo na vseh gimnazijah v Avstriji marianske kongregacije in ni razloga, zakaj bi potem ne smela biti na gimnaziji v Kočevju. Je li morebiti kočevska gimnazija pod kompetenco nemškega »Volksrata« ali »Deutsche Hochschulstimmen«? Mi mislimo, da ne in smo le radovedni, kdo bi mogel biti tako predoren, da bi se vtikal v nabožno življenje gimnazcev, ki losvonromovce prav nič ne briga.

+ **Slov. kat. akad. društvo »Dan«** v Pragi si je izvolilo na občnem zboru 31. oktobra 1910 za zimski tečaj 1910/11 slediči odbor: Predsednik Josip Dular, pravnik; podpredsednik Pavel Cvenkel, pravnik; tajnik Franc Stričič, pr.; blagajnik Zdravko Vigle, pr.; knjižničar Ljudevit Kosér, pr.; gospodar Mihail Zavadlal, pr.

+ **Slovensko kat. akad. društvo »Danica« na Dunaju** si je na zadnjem občnem zboru dne 31. oktobra 1910 izvolilo nov odbor za XXXIII. tečaj: Predsednik t. Ivan Gogala, cand. iur.; podpredsednik t. Anton Bernik, cand. cult. techn.; tajnik t. Andrej Budal, stud. phil.; blagajnik t. Ivan Lovšin, stud. med.; knjižničar t. Lovro Bogataj, stud. iur.; gospodar t. Janez Jenšterle, stud. med.

+ **Ponarejeni 100-kronski bankoviči** Tržaško poštno in brzjavno ravateljstvo opozarja v nekem razglasu na ponarejene 100-kronske bankovce od leta 1902. Kakor naznanja avstro-ogrška banka 19. septembra 1910 v Številki 2837, so ponarejalci fotografirali nemško in ogrško stran pravega bankovca ter po fotografičnih negativih izdelali kovinske tiskarske plošče ter s temi v zelenkasti barvi na rdečkastem papirju tiskali. Slika je na falzifikatu okorna in nima prave barve. Serija in Številka je na falzifikatu naslikana z rdečo barvo. Komisija za preiskavanje zaplenjenih bankovcev je označila falzifikat za precej ponesrečen.

+ **Radi tatvine obsojena dijaka.** Milan Engel in Josip Kamenar, ki sta na zagrebških srednjih šolah pokradla mnogo fizikalnih aparatorov in si z njimi uredila v neki kleti pravi laboratorij, sta bila tedeni v Zagrebu obsojena vsak na dve leti težke ječe. Glavna razprava se je dolgo odlašala in sta bila osušljena na svobodi. Prvi je nedtemen napravil maturo in se vpisal na tehniko v Pragi, Kamenar pa je slušatelj inženirske šole v Zwickau. Škoda za mladi eksistenci.

+ **Iz Št. Vida nad Ljubljano.** Blaž Potočnikova čitalnica vabi k gledališki predstavi, ki jo priredi v nedeljo, dne 6. novembra v telovadnici »Orla«. — Spored: 1. Govor. 2. »Mlinar in njegova hči«, žaloigra v petih dejanjih in petih slikah. — Začetek ob 7. uri zvečer. — Vstopnina: Sedeži I. vrste 2 K, II. vrste 1 K, III. vrste 80 vin., stojische 30 vin. Preplačila se hvaležno sprejmejo. — Otroci nimajo dostopa. — Odbor.

+ **Konji so se splašili.** Gregor Šlibar, zidarski delavec v Izlakah, se je peljal z Müllerjevim hlapcem v Zagorje. Med potjo so se konji splašili ter je Šlibar odskočil raz voz in se na glavi poškodoval.

+ **Puška se mu razletela.** France Debelak, posestnik v Dvorski vasi, je s puško streljal v neko desko. Pri strelu se mu je pa puška razletela in ga je nevarno ranila na levi roki.

+ **Z nožem je sunil** v prepiru v Zgoncovi gostilni v Bostečah posestnik Michael Štrukelj Franceta Peterlina, sina bajtarja, v desno roko in ga nevarno ranil.

+ **Brat poškodoval brata.** Doma v Kržeti vasi je Matevž Samsa, kajžar, v prepiru z dežnikom sunil v levo oko svojega brata Jurija, posestnika, ter mu prizadejal težko okvaro.

+ **Delavsko braalno društvo v Kamnikorci** priredi gledališko predstavo »Mlinar in njegova hči« v nedeljo, dne 6. t. m. ob 4. uri popoldne v zadružnih prostorih. Igra se ponavlja 13. t. m. ob isti uri in na istem prostoru.

+ **Dr. Simon Elchner,** briksenški knezoškof, je včeraj umrl, star 94 let. Znana je njegova knjiga »Compendium iuris canonici«, ki je doživelala do 1. 1905 deset izdaj. Svoji škofovski časti se je odpovedala že leta 1905, ker ga je mučila huda očesna bolezna, katera ga je

skoraj popolnoma oslepila. V političnem življenju je igral vlogo posredovalca med krščanskosocialno in konzervativno stranko.

+ **Ponesrečeni strahovi.** Na nekem gledališkem odru — kje, ne povemo, da ne trpi širši ugled podjetja — so predstavljali na dan Vseh svetih ganljivo igro »Mlinar in njegova hči«. Ker niso imeli za dejanje, v katerem hodijo preko odrja strahovi, nobenih orgel na razpolago, so si že za skušnje izposodili iz bližnje restavracije gramofon. Aparat je izborno izvršil svojo dolžnost ter je vedno igral nek koral, ko se je vrglo vanj — groš. Toda pri predstavi pa je usoda hotela, da je nekdo pravil popolnoma drugo ploščo za gramofon, ki je lepo igrал, ko so šli strahovi preko odrja, znano: »Oče nebeški glej, še en kozaček zdej — « Strahovi seveda kljub dobro peti pesni niso mogli dovolj strašno vplivati na občinstvo, ki se je nesrečnemu naključju bučno krohotalo. Nekdo je potegnil za kulisami gramofon v ozadje, toda še vedno se ga je čulo brneti »še en kozaček zdej«.

+ **Daroval** je g. dr. Pavel Indra, okr. zdravnik v Idriji, 10 K mesto venca na krsto svojega prijatelja pokojnega dr. Julija Friedricha, vdovskemu in sirotinskemu zakladu društva zdravnikov na Kranjskem.

+ **Shod sodalitatis za novomeško dekanijo** bo v sredo dne 9. novembra t. l. v Brusnicah ob 10. uri dopoldne.

+ **Odborova seja »Matic Slovenske«** bo v petek, dne 4. novembra 1910 ob pol 6. uri zvečer v društveni pisarni. Dnevni red: 1. Poročilo predsedništva; 2. potrditev zapisnika zadnje odborove seje; 3. poročilo o letošnjih publikacijah; 4. poročilo iz tehniškega, znanstvenega, zemljepisnega in gospodarskega odseka; 5. slučajnosti.

+ **Občni zbor »Podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju«** se vrši v soboto 19. novembra t. l. ob pol 7. uri zvečer v pisarni g. dvor. in sed. odvetnika dr. St. Lapajneta, I. Bräunerstrasse 10, z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo odborove (tajnikovo in blagajnikovo); 2. poročilo preglednikov; 3. volitve; 4. slučajnosti. Ako zbor ne bo sklepčen ob določeni uri, se vrši uro kasneje ob vsakem številu navzočih udov (§ 22 dr. p.). — Odbor.

+ **Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju** so darovali od 20. julija do 20. oktobra 1910: 700 K: Kranjska deželna blagajna v Ljubljani; 100 K: dr. Ivo Šubelj, c. in kr. sekretar na Dunaju; 50 K: dr. Karol Triller, odvetnik v Ljubljani; po 10 K: dr. Val. Kušar, glavni učitelj v Ljubljani; Okrajna hranilnica v Sežani; Iv. Okrešić, c. kr. gen. advokat, in dr. Pavel Valjavec, odvetnik na Dunaju; po 6 K: Gustav Dežela, tehnik, za »Strunox« v Idriji, in dr. Fr. Vidic, c. kr. ured. drž. zakon. na Dunaju; po 5 K: ga. Hanina Diehl v Celju; J. Hutter, katehet v Celovcu, in dr. Fr. Kropivnik, c. kr. profesor v Ljubljani. — Skupaj 917 K.

— Preteklo šolsko leto je društvo veliko več razdelilo, kot pa prejelo. Na

vedeni prispevki so se zato porabili za pokritje primanjkljaja. Zdaj bi bilo treba zopet deliti podpore, društvo pa nima denarja. Prosimo torej nujne pomoči! Darove sprejema blagajnik Ivan Luzar, nadrevident juž. žel. v pok. Dunaj, III. Reisnerstrasse 27.

+ **Dobavni razpis.** C. kr. mornarski provijantni urad v Pulju naznanja trgovski in obrtniški zbornice v Ljubljani, da namerava kupiti razne provijantne predmete, med katerimi so tudi pšenična in ržena moka, kumena, grah, fižol, močnate jedi (testenine), čebula, svinjska mast, krompir, kis, vino in dr. Ponudbe je vložiti čimprej, najkasneje do 30. novembra 1910, pri c. kr. mornarskem provijantnem uradu v Pulju. Tozadenvi razpis je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

+ **Razstavno sleparstvo.** Dne 22. oktobra t. l. so v Gradcu zaprli in dejavnemu sodišču oddali razstavnega agenta Alojzija Kristana Häusserja (Louis Christian Häusser), ki je v zadnjem času nabiral razstavljalce za razstavo »Exposition de Loeure belge, Brüssel 1910«. Mestni svet v Gradcu kot varnostna oblast pozivlje obrtnike, kateri so bili po delovanju L. C. Häusserja oškodovani, da to naznanijo mestni varnostni oblasti. (Stadtrat Graz, Amtshaus, I. Stock, Tur Nr. 66.)

+ **Proti strelnim vajam na srednjih šolah.** Iz Prage poročajo: Predvčerajnem je zborovalo društvo čeških srednješolskih profesorjev, ki so se na tem zborovanju izjavili proti strelnim vajam na srednjih šolah. Med drugim se povdarija v izjavi, da se upeljujejo strelne vaje, ne da bi se vprašalo profesorski kolegij za mnenje. Strelne vaje se upeljuje za dijake viš-

jih dveh razredov, medtem ko se telovadba, ki je teoretično vpeljana za vse učence ne goji na večini gimnazij, češ da ni denarja za telovadnice in orodje. Z ozirom na to, da strelne vaje z nalogami gimnazije kot gojiščem prave humanitete niso združljive, ter z ozirom na razne pedagoške težkoče, ki so to novostjo v zvezi, protestujejo češki profesorji proti temu, da bi se komisija posameznega učiteljskega zbora nalagalo kake obveznosti glede na strelne vaje. Dalje protestirajo tudi proti temu, da posegajo v šolski organizem druge korporacije namesto šolskih oblasti.

+ **Umrl je v Briksnu knezoškof Simon Aichner, star 94 let.**

Iz Hrvaške.

Poslanci novega sabora.

Izvoljeni so:

Koalicija. — Hrvatska samostalna stranka. 1. Varaždin: Dr. Božo Vinković. — 2. Gospic: Dr. Vinko Krišković. — 3. Selce: Dr. Bogoslav Mažuranić. — 4. Bakar: Erazme Barčić. — 5. Vrbovsko: Dr. Pero Magdić. — 6. Karlovac: Dr. Edo Lukinić. — 7. Draganić: Gustav Modrušan. — 8. Sisak: Grga Tuškan. — 9. Petrinja: Dr. Lav Mazzura. — 10. Krapina: Stjepan Cerovac. — 11. Pregrada: Janko Glognarić. — 12. Požega: Dr. V. Turković. — 13. Dolj. Miholjac: Dr. Fran Poljak. — 14. Valpovo: Dr. Ivo Lorković. — 15. Vukovar: Dr. Ivo Paleček. — 16. D. Stubica: dr. M. Novosel. — 17. Cerna M. Kutuzović. — 18. Šid: M. Benešić. — 19. Zagreb II.: grof Miroslav Kulmer.

Srpska samostalna stranka: 1. Gračac: Pajo Obradović. — 2. Srb: Pero Krainović. — 3. Ogulin: dr. Vladimir Nikolić. — 4. Brlog: Srgjan Budislavljević. — 5. Korenica: Sveti Prbičević. — 6. Plaški: Dr. B. Medaković. — 7. Vojnić: Vaso Mučević. — 8. Virginmost: Bude Budislavljević. — 9. Glinac: Nikola Eregevac. — 10. Kostajnica: Dr. B. Stojanović. — 11. Pakrac: Dr. M. Marković. — 12. Dalj: Šandor Popović. — 13. Nuštar: R. Paunović. — 14. Mitrovica: Dr. Dušan Popović. — 15. St. Pazova: Nikola Petrović. — 16. Morović: Gjorgje Gjurić.

Osječka skupina in vladinovci: 1. Zagreb I.: Ban dr. Tomislav. — 2. Osijek I.: Dr. Ante Pinterović. — 3. Osijek II.: Dr. Dragutin Neuman. — 4. Zemun: Levin pl. Chavrak. — 5. Daruvar: Dr. Ljudevit Schwart. — 6. Slatina: Dr. Zbieržovski. — 7. Našice: Dr. Teodor grof Pejačević. — 8. Vukovar: Dr. Franjo Papratović. —

položaj za kmečko stranko zanesljivejši v Dugemselu, bo Radić ohranil mandat v Veliki gorici.

Baneva večina.

Kakor znano, je pri zadnjih volitvah ban Tomašić dobil le 17 svojih mož, a večina mora šteti najmanj 45 poslancev. Kako in kje jih dobiti? »Agr. Tagblatt« pravi, da je nekje slišal zvoniti o bodoči banovi večini tole: 17 Tomašičevcev, 15 koalicionašev, 9 Radičevecov, 2 do 3 pravaši in pa vse nemec Riester: je 45 do 46 mož, kar zastonjuje, da more Tomašić svojo vladu odeti v plašč ustavnosti, s katerim se v današnjih modernih — hočemo reči ustavnih časih vsaka evropska vlada rada postavlja — pa celo hrvaška. Toda to so le nedokazane časnikarske kombinacije in bi znalo biti, da bo banova večina izgledala čisto drugače. Ban Tomašić sicer ostane danes in ju tri isti kakor je bil včeraj, a stranke — kdo ve? »Pokret« sicer piše, da po zadnjih volitvah menda nihče več na Hrvaškem ne bo verjal v Tomašičev patriotizem, saj se celo pod Rauchom niso godili taki atentati na svobodno ljudsko voljo; toda pozabiti ne smemo, da je isti »Pokret« in ista koalicija šla skozi drn in strn za Tomašičem in ga povzdigovala v deveta nebesa — ne ker bi bila tedaj verjela v njegov patriotizem, marve ker je verjela, da ji bo račun pakta do zadnjega vinarja lepo plačal. Kdo vé tedaj, ako koalicija in ban radi neporavnanih računov ne skleneta sedaj poravnave?

Društva.

— **Vič-Glinec.** Zzaloigra „Mlinar in njegova hči,“ ki se je v nedeljo vprizorila v novem društvenem domu, se je v vsakem oziru proti pričakovovanju izvrstno obnesla. Igra je obče znana, zato se ne bomo spuščali v podrobno oceno. Samo to lehko trdim, ako upoštevamo še razne okoliščine z novim odrom, da so igralci in igralke pohvalno rešili svoje uloge in so zato sproti želi pri občinstvu ponovno pohvalo in priznanje. K bodo igralci dodali še nekaj živahnostni svoji kretnji in nekoliko glasnejše govorili bodo želi še večjo pohvalo, kakor so jo včeraj. Društveni orkester je kot novinec tudi častno rešil svojo nalogo. Dvorana je bila, da vporabimo tehtični izraz — nabito polna. Sedeži — 160 — bili so vsi oddani, ravno tako stojišča. Mnogi so se moralni vrniti, ker ni bilo prostora. Če bo pri vsaki prireditvi tolika udeležba, se bomo kmalu kesali, da nismo že koj v začetku napravili galerije. Med udeleženci smo opazili razne sloje iz domače občine in iz okolice. Zlasti je bilo častno zastopano delavstvo, ki je pokazalo, da mu je res za pravo izobrazbo in pošteno razvedrilo. To mu bo v bodoče na razpolago v novem domu, ki naj bo, kakor je p. Teodor v pozdravilnem govoru naglaševali, res skupnozbiralnišče, skupno delališče vseh dobro mislečih. Tisti, ki se niso mogli včeraj udeležiti predstave zaradi pomanjkanja prostora ali časa, bodo imeli prihodnjo nedeljo priliko to poravnati. Igra se bo namreč ponovila v nedeljo t. j. 6. novembra ob 4. uri popoldne. Vstopnice se bodo med tednom prodajale v „našem“ konsumu in v nedeljo v Domu.

Ljubljanske novice.

lj Na današnji ustanovni zbor »Društva prijateljev poljskega naroda« vabimo ljubljanske Slovenke in Slovence. Zborovanje se vrši v »Unionovi« srebrni dvorani v I. nadstropju hotela. Začetek ob 8. uri zvečer.

lj »Slovenski Narod« govoril v justranji izdaji št. 375 o »Društvu ljubiteljev poljskega naroda« in spominja tudi mene. Ako ne goji »Slovenski Narod« posebne ljubezni do poljskega naroda, bi pričakovali radi slovanske gostoljubnosti in iz taktičnih ozirov, da bi vsaj ignorirali ustanovitev društva, ki mu očividno ni všeč. To zahteva že dobra vzgoja. »Slovenskemu Narodu«, ki misli, da nimajo Slovenci med Poljaki odkritih prijateljev, pa z veseljem lahko povem, da se ustanavlja v Krakovu »Društvo ljubiteljev slovenskega naroda«. Vem, da slovenskemu ljudstvu ni treba pripovedovati o bratskih simpatijah, ki jih goje zanj Poljaki, pač pa naj blagovoli sprejeti to redakcijo »Slovenskega Naroda« kot informacijo. Tudi obstaja v Krakovu že deset let Slovanski klub in le škoda, da »Slovenski Narod« o tem nič ne vé. — Ljubljana, 3. novembra 1910. Stanislav Jasiń-

ski, prezres polskiego stronnictwa chrześcijańsko-socjalnego.

lj **Predavanja S. K. S. Z.** Včeraj je predaval v dvorani S. K. S. Z. državni in deželnji poslanec č. g. dr. Ign. Žitnik. Predavanje objavimo v našem listu. — Prihodnjo sredo, 8. t. m., predava g. F. Komatar, profesor iz Kranja: »Kolonizacije evropskih narodov v tujih zemljinah.«

lj **Katoliško mladeniško društvo** ujedno vabi k gledališki predstavi, ki jo priredi v nedeljo, dne 6. novembra v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12. — Spored: A. Pred igro: 1. M. Bajuk: Na Gorenjskem je fletno, tamburaški zbor. 2. M. Farkaš: Hrvatsko kolo, tamburaški zbor. 3. M. Farkaš: U boj! tamburaški zbor. 4. M. Farkaš: Liepa naša domovina, tamburaški zbor. 5. P. Hugolin Sattner: Na planine, moški zbor. 6. Iv. K. Knahl: Slovan, moški zbor. 7. Gv. Tribnik: Slavčku, moški zbor. 8. Govor, govor profesor dr. Josip Jerše. — B. Igra: »Repoštev, duh v krkonoških gorah, čarobna burka v petih dejanjih. Poslovenil Fr. Rihar. — Začetek točno ob 6. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži I.—III. vrste po 1 K, IV.—VI. vrste po 80 vin., VII.—X. vrste po 60 vin., XI. in XII. vrste po 40 vin. Stojische 30 vin. — K mnogobrojni udeležbi najljudneje vabi odbor.

lj **Zadnjega zborovanja podružnice »Slomškove zvezze«** za Ljubljano in okolico se je udeležilo učiteljstvo v obilnem številu. Predsednik Jeglič pozdravi udeležence s pozivom, da se zberimo ob vsaki priliki v takem ali še obilnejšem številu k delu za naša krščanska načela, da tako dokažemo vsem, da ne zaslužimo kričnega preziranja, ampak upoštevanja. Tovariš Mihelič je predaval jako zanimivo o »razvoju lepopisja«. To predavanje bo nadaljeval prihodnji. Želimo, da priobči svoj referat v našem strokovnem listu. Prihodnja predavanja se bodo vršila vsak prvi četrtek v mesecu ob 3. uri popoldne. Vabimo k njim vse Slomškarje, tudi tiste, ki poznajo našo »Slomškovo zvezzo« le ob gotovih prilikah.

lj **Vodstvo bolnice usmiljenih bratov v Kandiji** pri Novem mestu, se v imenu ubogih bolnikov obrača z ujedno prošnjo na vse č. prebivalce mesta Ljubljane, da bi blagovolili s prostovoljnimi milimi darovi podpirati našo bolnico, kateri so se letos izdatki pomnožili za mnogo tisočakov z povečanjem bolniške stavbe, z nabavo tako silno potrebnega Röntgenovega aparata, z upeljavo električne razsvetljave in centralne kurjave. V pretečenem letu 1909 bilo je 1808 bolnikov v naši bolnici, od katerih jih je ozdravelo 1220, izboljšalo 410, neozdravljenih je bilo je 93 in umrlo jih je 65.

lj **Imenovan** je deželnji poslanec g. Josip Mandelj za tajnika v takojšnji c. kr. tobačni tovarni.

lj **Prvi sneg** smo imeli danes poноči.

lj **Prememba poseti.** Hišo Tabor št. 4, takoimenovani »Dijaški Dom«, dozdaj last »Društva ljubljanskih gospov v pomoč dijakom« je kupil gostilničar gosp. Bole. Zvedeli smo, da misli g. Bole napraviti v pritličju, kjer se nahajajo lepi in pripravljeni prostori ter lepo dvorišče in vrt, udobno gostilno, v I. nadstropju pa sobe za prenočišče. Čujemo, da g. Boletu gostilniška zadruga prav ponepotrebnem nasprotuje, upamo pa, da bo obrina oblast nepričestno postopala. Toliko mogočen odbor gostilniške zadruge pa si dovoljujemo vprašati, če je že pozabil na tozadevno ministrsko svarilo (nos), katero je dobil dne 20. aprila tek. leta za svoje brezpomembne rekurze.

lj **Hudo neviho** mo imeli sinoči v Ljubljani in v okolici. Grmelo, bliskalo in treskalo je kakor v najhujšem poletju. Vsled obilnega dežja je že itak narastla Ljubljana dosegla tako višino, da bo treba najbrže odpreti zavornice v Gruberjevem kanalu, da se obvarujejo predkraji preteče poplave, kar zoper pomenja znatno zakasnitev dela v strugi Gruberjevega prekopa. Danes se je ozračje zelo ohladilo.

lj **Umrli** so v Ljubljani: Aleš Zore, delavec, 69 let. — Karolina Ekert, majorjeva vdova, 81 let. — Justina Cunder, sirota, 10 let. — Ana Hahm, nadsprevodnikova vdova, 72 let. — Neža Poženel, delavka, 67 let. — Benjamin Jaklič, bivši natakar, 71 let. — Franc Koritnik, posestnik, 39 let.

lj **Tuški promet v Ljubljani.** Meseča oktobra je prišlo v Ljubljano 6275 tujcev; 258 manj nego meseca septembra in 365 več nego lani meseca okto-

bra. Nastanilo pa se je v hotelu »Union« 1267, »Slon« 1166, »Lloyd« 642, »Cesar avstrijski« 306, »Malič« 202, Južni kolodvor« 257, »Tivoli« 202, »Štrukelj« 193, »Ilirija« 173, »Tratnik« 155, »Bavarski dvor« 137 in v ostalih gostilnah in prenočiščih 1575 tujcev.

lj **Semenj.** Dne 2. t. m. je bilo na tedenski semenj prignanih 739 konj in volov, 366 krav in telet, skupaj 1105 glav. Kupčija je bila pri goveji živini dobra, ker so po njo prišli Korošci, pri konjih pa srednja. Cena goveje živine je bila od 78 do 90 vinarjev kilogram žive vase.

lj **Tativne.** Posestnici Neži Sotlerjevi iz Savelj je neznan tat ukradel iz mlekarškega vozička zelen platnen prti, vreden 3 K 60 v. — Prodajalcu poprike Štefanu Gabrielu je bil v Šolskem drevoRED ukraden velik branjevski dežnik, vreden 39 K. — V neki gostilni na Opekarški cesti, je včeraj 40 let star delavec Franc Veber iz Notranjih goric ukradel dežnik, vreden 3 K. Natačarica je tatvino dežnika še pravočasno opazila, tekla za njim in mu dežnik odvzela. Policija je že večkrat predkaznovanega Vehra izročila sodišču.

lj **Napačen poštni in sodniški uradnik.** Pred par dnevi je prišel v vilo g. K. Čeča, ob Gruberjevem prekopu, že od raznih podjetij spodenj vajenec Juvan in izprševal soprogo g. Čeča, aka ne stanuje v hiši neka učiteljeva vdova, češ, da je poštni uradnik in da ima učiteljeva vdova na pošti dvigniti več tisočakov, a se jih ne more dostaviti, ker se ne ve natančnejšega naslova. Ko je dokončal je odšel, a se proti večeru zopet povrnil. Tedaj se je pa predstavil za sodniškega uradnika in začel zopet pripovedovati o tisočkah in pristavil, da ima za izsledbo vdove vsak dan 10 K stroškov. Povedali so mu zopet, da dotične učiteljeve vdove ni v hiši, Juvan je pa smuknil naprej po stopnjicah ter se hotel skriti. Ker je bila stvar sumljiva, so poslali po stražnika, ki je gospoda »uradnika« aretoval. Pozneje se je pokazalo, da je bil Juvan že kaznovan in da je nedavno poizkušal vlotiti v prodajalno za električne instalacije na Dunajskih cestih.

lj **Aretovan** je bil brezposelni hlapec Franc Rogelj iz Litijaškega okraja, ker je zoper § 129 k. z. hudo grešil. Odšeli so ga deželnemu sodišču.

lj **Nezgode ne počivajo.** Tovarniškega delavca Petra Šubelja je v tovarni dvigalo na glavo pritisnilo in ga težko pohabilo. — Hlapca Franceta Fendeja je v hlevu na Marije Terezije cesti častniški sluga France Jašovec, ker ima njegov gospod tudi svojega konja v tem hlevu, porinil tako, da si je pohabil desno nogo. — Težko se je poškodoval 13 mesecev star otrok zidarja Ivana Prebila v Grabnu pri Dobravi, ker je padel s peči na tla. — Na desnem očesu se je pa nevarno poškodoval 14 let star deček Miha Koh na Vrhniku. Tolkel je neki železni drog, pri tem mu je pa odletel košček železa v oko. — Težko okvaro je zadobila 18 let starca Marija Zalar na Jezeru. Pri rezanju zelnatih glav se je urezala v levo roko. — Znamenje pijanosti nosi Matija Hribar, 82 starci tukajšni mestni ubožec. Mož se ga je malo preveč nalezel, pri tem pa padel na ulici na nos ter si ga izdatno ranil. — V hlevu je padel Jakob Zubukovec, dñinar v Ljubljani, in si poškodoval levo roko. — Ana Roharček, 43 let starca krošnarica, brez stalnega bivališča je padla na cesti v Boh. Bistrici in si težko poškodovala levo nogo. — Trgovski delavec Martin Gregorin, je nesel sodček zelja na Dunajsko cesto Krisperjevemu ravnatelju. Na stopnicah mu je spodrsnilo, da je padel ter mu je sodček zmečkal kazalec leve roke. — Na Rimski cesti je kamnoseški pomočnik Ivan Tome postavljal železna vrata. Ko jih je zalival s svincem, mu je svinec brizgnil v obraz in ga opckel. — Anton Pavlin, pastir v Brložniku, je v Brložniku padel ponoči iz postelje v podstrešju na skedenj in si pohabil levo roko. — Ivana Rojska, delavca v vevški papirnici, je prijel stroj za levo roko in mu jo pohabil. — Na nekem dvorišču na Ambrožovem trgu v Ljubljani sta se ravnala dva mala dečka. Mednje je skočil desetletni Ernest Slatnar, vrtnarja sin, da so vsi trije padli; pri tem si je pa Slatnar zlomil pri padcu levo nogo.

lj **Nevaren tat kolesov prijet.** Orožniki v Šiški so prijeli 15 let starega Rudolfa Anžiča, tesarskega vajenca, v trenotku, ko se je s kolesom pripeljal iz Št. Vida in jo hotel kreniti proti Ljubljani. Sam je orožnikom priznal, da je

vzel tesarju Jožefu Bučarju kolo, vredno 150 K, katerega je v Višnji gori za enega starega zamenjal proti temu, da mu je dotičnik dal še 12 K. Po dolgem tajenju je priznal, da je tudi to kolo, na katerem se je vozil, v Hrastju pri Kranju ukradel. Kolo je vredno 200 K. Pri telesni raziskavi so se našle tudi delavske knjižice na ime Marije Pavlin. Te knjižice je izmaknil, ko je od svojega mojstra Lehnerja na Dunajski cesti pobegnil.

lj **S ceste.** Na Zaloški cesti je v po-nedeljek popoludne nek voznik podrl otroški voziček in mu zlomil oje. Nek točaj je prinesel v neko trgovino prodajat stare steklenice. Ker jih ni mogel spečati v denar, jih je pometal na ulico.

Telefonska in brzjavna poročila.

AERENTHALOV ŠPIJON.

Dunaj, 3. novembra. Mučno začudenje vzbuja, da je grof Aerenthal natancno poučen o stvareh, ki se govorijo pri zaupnih sestankih slovanskih poslancev. **Zlasti je poučen o podrobniših razprav jugoslovenskega vseučiliškega kluba v zadavi laške fakultete, za katero se Aerenthal silno zanimal.** Razume se, da so mu podrobnosti prinešene deloma v potvrdjeni obliki. (Kdo je ta špijon? Ur.)

ČEŠKO-NEMŠKA POGAJANJA.

Praga, 3. novembra. Danes se je sešel odsek, ki ima sklepali o deželnem redu in narodni obkrožitvi, da nadaljuje svoja posvetovanja. Položaj je še vedno nerazjasnjen. Treba je počakati rezultata današnje seje, da se bo mogo soditi o šansah za sporazum.

IZPREMEMBA NA FRANCOSKEM.

Pariz, 3. novembra. Briand bo danes zvečer ob devetih poročal predsedniku Fallièresu o uspehu svojih pogajanj glede sestave novega kabinka. Briand, ki se ima namreč še tekom tega dne posvetovati z več političnimi osebami, upa, da bo do večera že imel sestavljen novo listo. Na programu nove vlade bo predvsem: 1. prepoved štrajka za državne uradnike in uslužence in 2. postave zoper strokovne zveze revolucionarnega značaja. Svoje nasprotnike Combiste pa hoče Briand potolažiti s tem, da obljublja ostrejše postopanje zoper cerkev, tako da bi moralta ta plačati spor med gospodom Briandom in njegovimi bivšimi tovariši socialnimi revolucionarci.

VELIKI DELAVSKI NEMIRI NA ANGLEŠKEM.

Cardiff, 3. novembra. Tu so štrajkujoči delavci napadli delavce, ki so se peljali z vlakom na delo. Strajkovi so stavljalci pretepali in preganjali; najhujše so bile ženske. Veliko je ranjenih. Strajkovi so napadli tudi hišrudniških uradnikov in pobili šipe.

MIR NA ŠPANSKEM.

Madrid, 3. novembra. Po celi Španiji vladala popoln mir; le v Sabadelu je generalna stavka.

VREMENSKI PREOBRET.

Dunaj, 3. novembra. V alpah se je izvršil velik vremenski preobrat in padec temperature; povsod je zapadel sneg, ponekod je padla toča in so divjali viharji. Temperatura na Dunaju znaša 4 stopinje.

ZREBANJA.

VREME.

Dunaj. 3. novembra. Vremenska opazovalnica naznanja oblačno in delevno vreme z zmernimi vetrovi.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Opozovalec. Blagovolite se oglasiti našem uredništvu. Tajnost zajamčena.

Anton Šarc Ljubljana

Selenburgova ulica štev. 5
na vogalu Knaflove ulice (nasproti glavne poste).

Znano najbolje platno za rjuhe, bombaževina, brisalke itd. — Švicarske vezenine. — Znano najbolje perilo. — Najcenejsi nakup.

-- Opreme za neveste! --

2965

Meteorologično poročilo.

Vilšina n. morjem 3062 m, sred. zračni tlak 7360 mm

Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
2. 9. zvez.	7192	6.3	p. m. svzh.	nevihla	
3. 7. zjutri	23.0	1.9	sl. jzah.	oblačno	95
2. pop	23.2	7.1	sl. jvzh.	del. jasno	
				Srednja včerajšnja temp. 11.4° norm 6.9°	

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.
Budimpešta, 3. novembra.
Prešnica za april 1911 . . . . .
Rž za april 1911 . . . . .
Dves za april 1911 . . . . .
Koruza za maj 1911 . . . . .

Kurzi efektov in menjic.

dne 3. novembra 1910.

Skupna 4% konv. renta, maj—november	9315
Skupna 4% konv. renta, januar—julij	9310
Skupna 4-2% papirna renta, februar—avgust	9680
Skupna 4-2% srebrna renta, april—oktober	9680
Avstrijska zlata renta	11560
Avstrijska kronska renta 4%	9305
Avstrijska investicna renta 3 1/2%	8285
Ogrska zlata renta 4%	11115
Ogrska kronska renta 4%	9170
Ogrska investicijska renta 3 1/2%	8135
Delnice avstrijsko-ogrskih banke	1863
Kreditne delnice	66525
London vista	24050
Nemški drž. bankovci za 100 mark	11755
20 mark	2351
20 frankov	1906 1/2
Italijanski bankovci	9480
Rublji	254 1/4

Prodajalka

Izbrana trgovina z mešanim blagom, vajena tudi drugih del, zelo pridna, želi službe na dežel. Ustoli lahko takoj. Plača majhna. Ozira se le na pošteno domačo hrano. Cenjene ponudbe pod Postenost na upravo "Slovenca". 3232

Due veliki, prostorni**kletti**

porabni tudi kot skladisci, se takoj oddasti. Poizve se pri oskrbniku hiše Turški trg št. 2, pritliče, desno. 3237

Najboljše štedilno voščilo za pode

Brezbarvno, rumeno in rujavvo za parkete ali polikane ita priporoča v škatljah po en, poi in četrk kg ali prosto

— ADOLF HAUPTMANN —

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in stek. kleja

1443 64

Zahvala.

3233

Vsem, ki so bili našemu nepoznemu edinemu sinu in bratu, po-knjemu

dr. Friedrichu

ves čas, ki ga je prebil v Ljubljani, dobri prijatelji, ki so ob njegovi prenagli, prerani premiulnosti in ob njegovem pogrebu toliko sočutja iz-kazali, se iskreno zahvaljujemo. Za izkazano moje ljubezen in požrtvo-valnost nam sploh ni mogoče za-hvaliti se z besedo.

Za udeležbo in podporo spošto-vanih obitelji g. vlad. svet. dr. Slaj-mera, vsemi gg. zdravnikom deželne bolnice, kakor tudi gg. uradnikom, usmiljenim sestram, vsemi drustve-nikom kot posameznikom ter vsem, ki so spremili dragega rajnika k večnemu počitku: Bog plača!

V Pragi, novembra 1910.

Ces. sv. dr. Fran Friedrich
v imenu vse rodbine.

Dr. Ivan Benkovič
odvetnik v Celju
sprejme takoj

odvetniškega Substituta

Plača po dogovoru. 3235

STANOVANJE

z dveima sobama, predsobo in kuhinjo se za februarijev termin odda mirni stranki. Več se poizvze pri Aleksandru Götzl, Wolfova ulica 1. 3239

V Vodmatu je po nizki ceni naprodaj ena na novo zgrajena

hiša

z obsežnim prostorom, z jako ugodnimi pogoji; hiša je za eno stranko. Izve se pri lastniku na Selu št. 30, pošta Moste. 3240

OKLIC!

Dne 11. novem. prodajalo se bode na javni prosto-voljni dražbi na Bledu (vas Grad) v hiši št. 46 razna gostilniška in sobna oprava, kakor stoli, mize, kredence, steklenice, razna kuhinjska in namizna posoda in se bodo prodane reči takoj oddajale najboljšim ponudnikom. 3236

Izvršuje vse
: bančne :
: posle. :

J. C. Mayer, Ljubljana, Stritarjeve ulice.
Banka in menjalnica.
Manufaktturna trgovina na debelo in drobno.

Zahvala.

Za vse gorko sočutje, koje se nam je iz-kazalo povodom bolezni in smrti naše ljubljene in nepozabne soproge, matere, tače in stare matere, gospe

Marije Staré roj. Kalischning

kakor tudi za prekrasne cvetlične darove in za časteče spremstvo drage ranjke k večnemu počitku izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem svojo prisrčno in naj-toplejšo zahvalo.

3238

Žalujoči ostali.**Elizabetni sanatorij****Ljubljana, Elizabetna cesta štev. 2**

s 1. novembrom otvorjen. Opremljen z vsemi modernimi terapevtičkimi pripomočki, operacijsko dvorano, Röntgenaparatom, hidro- in elektroterapijo itd. Sobe 1. 2. 3 razreda. Prosta volitev zdravnikov.

Priznana izborna hrana. Žmerne cene.

Zolniki obračajo naj se na svojega zdravnika ali na vodstvo sanatorija.

St. 34173.

Ustanove.

Pri mestnem magistratu ljubljanskem je podeliti za tekoče leto sledeče ustanove:

1. Jan. Bernardiničev v znesku	K 230
2. Jos. Jak. Schillingovo v znesku	250
3. Jurij Thalmeinerjevo v znesku	250
4. Jan. Jost Weberjevo v znesku	230

do katerih imajo pravico hčere ljubljanskih meščanov, ki so se letos omogožile, so uboge in lepega vedenja;

5. Jan. Nikl. Kraškovičev v znesku . . . . . K 163 do katere ima letos pravico ubogi kmetovalec iz Št. Peterske župnije v Ljubljani.

6. Ant. Fancojevo v znesku . . . . . K 128 do katere imajo pravico uboge poštene neveste meščanskega ali pa nižjega stanu;

7. Jos. Sr. Sinnovo v znesku . . . . . K 96 katero je podeliti dvema najrevnejšima deklincima iz Ljubljane;

8. Miha Pakičev v zneski . . . . . K 244 do katere imajo pravico ubogi obrtniki meščanskega stanu ali pa njih vdove;

9. Jan. Krst. Kovačev v znesku . . . . . K 302 katero je razdeliti med štiri v Ljubljani bivajoče revne rodbinske očete ali vdove matere, ki imajo po več otrok in uboštva niso sami krivi;

10. Marije Kosmačeve v znesku . . . . . K 204 do katere imajo pravico uboge uradniške sirote ženske v Ljubljani, ki so lepega vedenja;

11. Helene Valentiničeve v znesku . . . . . K 168 katero je razdeliti med take v frančiškanski župniji v Ljubljani rojene otroke, ki nimajo staršev in še niso 15 let prekoračili;

12. Ustanovo za onemogle posle v znesku . . . . . K 100 katero je razdeliti med štiri uboge posle, ki ne morejo več delati in so dobrega slovesa.

Prošnje za podelitev ene ali druge teh ustanov je vlagati opremljene s potrebnimi dokazili, do **30. t. m.** pri magistratnem vložnem zapisniku.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 1. novembra 1910.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik

Laschan I. r.

Zaloge
vseh vrst sukna,
plačna ter manu-fakturnega blaga.
3027

Vsak lahko dobí
tako iz mesta, kakor z deželi
zlatnino
kot zlate in srebrne žepne ure in ve-
rižice, prstane, uhane itd.
na obroke
pri zlatarju
J. Vecchiet
v Ljubljani, naspr. glavne pošte.
Cene zmerne. Postrežba točna.

2714

Trgovski učenec

se sprejme v trgovino z mešanim blagom na deželi. Zahteva se primerno šolsko izobrazbo in veselje do trgovstva. Prednost imajo taki, ki so se že kje trgovstva učili. Oglasbe sprejema in daje pojasnila upravištvo "Slovenca".

3187 6

N. F. Schaffer

nadzornik c. kr. državne železnice v Beljaku prosi, da se mu dopošlje 11 škatelj tako izborna učinkujocih

3281

Salmijakovih pastil

(kašelj, lajsajočih, slez razkravajajočih) lekarja Piccoli v Ljubljani, c. in kr. dvornega založnika, papeževega dvornega založnika. Ena škatljica 20 vin., 11 škatelj 2 kroni. Naročila po telefoni, povzetju.

Velika, svetla, meblovana

mesečna soba

s posebnim uhodom se odda s 15. nov. na Cojzovi cesti 9, I. vrata 6.

3208 3

Ant. Bajec

cvetlični salon

Pod Trančo št. 2,
poleg čevljar. mostu

Izdeluje šopke, vence, trakove. Velika zaloga nagrobnih vencov. Zunanja naročila tečno.

Cene zmerne.

3662 52-1

Proda se iz proste roke

enonadstropna hiša

ob Vodovodni cesti št. 24. v Ljubljani. Zrazen je 300 kvadr. sežnjev zasajenega vrta. Več pove lastnik istotam.

3212 4

Prostovoljna dražba.

Dne 4. t. m. ob 9. uri dopoldan se razprodaja različno pohištvo in knjige.

3229 Sodniške ulice št. 4, II. nadstropje, levo.

(2)

Ešvegersko
sivo in rdeče
Marzeljsko
Angeljnovska

Milo

Priporoča tovarna
Pavel Seemann
Ljubljana
1661

Čabelno-
voščene
in
stearinske

Svečje

Tako se oddajo v najem

prostori

za

mesarijo, gostilno in trgovino v Sp. Šiški.

Na jasno ugodnem prostoru v sredini občine. Mesarija obstoji iz mesnice, klavnice, delavnice, ledence, hleva in remize za vozove. Gostilna iz dveh velikih prostornih gostilniških sob, kuhinje, kleti in dr. pritiski. Proda se pa tudi celo posestvo pod jasno ugodnimi pogoji iz proste roke. — Naslov pove iz prijaznosti upravištvo "Slovenca". 3111 3

A. Lukic L'ubl'ana, Pred Škofijo 19 priporoča po znano nizkih cenah obleke za jesen in zimo

najmodernejše površnike in pelerine za gospode in dečke. Vedno najnovejša konfekcija za dame in deklice. Strogo solidna postrežba.

Svilnato blago

baržuni, pliši, tenčice, čipkasto blago, čipke, vložki, svilnate vezanine, Jabots, šerpe, damske ovratniki, kravate, svilnati in baržunasti trakovi, pozamentrija, porte, žnore, resice, dišave, mila i. t. d., vedno najnovejše v največji izbiri.

Modna trgovina P. Magdić v Ljubljani,
nasproti glavne pošte.

3012

Prepričali se boste

pri nakupu blaga za moške
obleke v trgovini K. Miklauč, Ljubljana, Sirtarjeva ulica 5
o veliki zalogi sukna in tudi
o zelo ugodni ceni. Vzorci
na zahtevo poštne prosto.

: Modni salon : Ivane Schiller, Sv. Petra cesta, štev. 31.

priporoča (kot bivša mnogoletna uslužbenka klobučnega oddelka Henrika Kenda) lepo in ceno izbiro, damske, dekliške, otroške klobukov, finih modelov in čepic.

Zalni klobuki vedno v zalogi.

Popravila se izvršujejo točno in ceno.

2726 8

Valični mlin v Domžalah I. Bončar, Ljubljana

Centralna pisarna in skladisča: Venova ul. 6.

Telefon interurb. št. 129.

Telefon interurb. št. 129.

Priporoča pšenično moko izvirne kakovosti, otroke in druge mleuske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici: Peter Gruden & Komp., Stolni trg 9.

Vila s trgovino

z mešanim blagom v zvezi s trgovino z deželnimi pridelki je na prodaj v Rudniku na Dolenjski cesti. — Poizve se v Plankarjevi gostilni na Dolenjski cesti, Ljubljana.

3227

2 lepa prostora

pripravna za delavnice ali skladisča, se oddasta s 1. novembrom. Poizve se pri hišnem gospodarju Ivanu Košenina, Kolodvorska ulica št. 6.

1

Lepo stanovanje

se odla za november-termi, ob tej je iz 5 sob z vsemi pritiskami in porabo vrta v II. nadstropju, Bleiweisova cesta št. 1a. Natancnejše se poizve pri hišniku ali lastniku istotam.

2910

Telefon štev. 16.

2767

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Kranjska stavbirska družba v Ljubljani

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Ivan Štele.

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbenotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbena in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. Priporoča se za stavbena dela vsake vrste.